

Barn- och utbildningsnämnden
Piteå kommun

Förslag till utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet inom gymnasiesärskolan.

1. Bakgrund

Huvudmannen ska, som ytterst ansvarig för gymnasiesärskolan genomföra systematisk uppföljning av verksamheten för att säkerställa att den följer lag och förordning och att verksamheten verkar för elevers måluppfyllelse sett till de nationella målen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska syfta till att säkerställa kvalitet, upptäcka brister, och föreslå åtgärder. I detta arbete behövs verktyg för att ta fram objektiva underlag för bedömning.

Eftersom gymnasiesärskoleeleverna är få till antal, kan det vara svårt att använda sig av nationella och kommunala mätningar eftersom risk för röjande blir för stor och siffrorna därför oftast inte presenteras i undersökningarna. En ytterligare försvårande omständighet är att kunna dra generella slutsatser baserade på gruppnivå när undervisningen i så hög grad är individanpassad.

Barn- och utbildningsnämnden i Piteå kommun har därför gett i uppdrag till gymnasiesärskolan, att utveckla former och metoder för det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att stärka kvalitetsarbetet för att på så sätt bättre kunna identifiera utvecklingsområden i relation till de nationella och kommunala målen. På så sätt får också huvudmannen en bättre möjlighet att kunna följa upp verksamheten.

2. Kvalitetsarbetets syfte och mål i verksamheten

Avsikten är att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom gymnasiesärskolan genom att ytterligare förtydliga mätbara verktyg när det gäller att mäta elevens måluppfyllelse. Målet är att utveckla undervisningsmetoder så att dessa främjar och ger effekt på elevens utveckling och lärande. Att säkerställa det systematiska kvalitetsarbetet vid gymnasiesärskolan i Piteå ska leda till att vi på ett bättre sätt kan identifiera utvecklingsområden för högre måluppfyllelse i relation till de nationella och kommunala målen.

Det är viktigt att skapa delaktighet och en dialog kring måluppfyllelsen, där vi kan samtala kring varför vi gör det vi gör och vart det ska leda. Att löpande följa upp verksamheten och analysera resultat i förhållande till de nationella målen hjälper oss att synliggöra kvalitet och likvärdighet. Gymnasiesärskolan strävar kontinuerligt mot att skapa delaktighet och dialog kring måluppfyllelse, utvecklingsområden och eventuella brister som behöver åtgärdas.

Målsättningen är en ökad delaktighet för eleverna vid gymnasiesärskolan utifrån deras förutsättningar och behov och eventuellt med hjälp av aktuella hjälpmedel öka delaktigheten och inflytande för varje elev över sin utbildning. Genom att skapa rutiner kring elevinflytande

blir demokratiaspekten ett naturligt inslag såväl i elevens egen studiegång som för att bana väg till att vara en aktiv samhällsmedborgare.

Vi vill utveckla en ännu bättre lärandemiljö där vi skapar goda förutsättningar för att frambringa delaktighet och lärande. Vi tror att dialogen är ett viktigt redskap som vi kan utveckla mellan elever, personal och föräldrar. En konkret och strukturerad undervisning som kan generera i såväl kunskapsmässig som social utveckling är ett av våra mål. Genom att skapa en tydligare struktur som är väl förankrad hos all personal kan vi utveckla den individuella anpassningen för samtliga elever.

Vi vill göra hela personalgruppen delaktiga i kvalitetsarbetet genom kontinuerlig uppföljning och utvärdering av våra insatser inom de områden som prioriterats som systematiskt kvalitetsarbete inom gymnasiesärskolan. Syftet är även att skapa bättre förutsättningar för att öka delaktighet och lärande för varje enskild elev samt utveckla dialogen mellan elever, personal och vårdnadshavare. I personalgruppen är målsättningen att utveckla samsynen och delaktigheten i kvalitetsarbetet.

Rutiner och strukturer med långsiktighet. I syfte att kunna jämföra resultat över tid samt kunna mäta eleverna progression från läsår till läsår. Att kritiskt granska verksamheten och ringa in de områden som behöver utvecklas.

Frågor som Gymnasiesärskolan bör ta ställning till är:

- *Hur kan gymnasiesärskolans kvalitet mätas?*
- *Vilka utvecklingsbehov finns och hur identifierar vi dessa systematiskt?*
- *Hur arbetar gymnasiesärskolan med elevinflytande och delaktighet och hur kan elevmedverkan stärkas?*
- *Hur kan det kollegiala pedagogiska arbetet stärkas såväl inom skolenheten men även med andra nätverk?*
- *Hur mäts elevernas kunskaper och hur kan den formativa bedömningen utvecklas?*
- *Hur säkerställer vi att huvudmannen får del av underlag som möjliggör en god uppföljning av verksamheten.*

3. Fokusområden

I syfte att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet föreslår gymnasiesärskolan att fokus till en början riktas mot några utvalda områden. Dessa fyra områden beskrivs nedan.

3.1 Ökat elevansvar och elevinflytande genom att fördjupa dokumentation och utveckla elevåterkoppling.

I syfte att nå ökad delaktighet, inflytande och ökad självständighet från elevernas sida så är det viktigt med individuella anpassningar för samtliga elever. Detta arbete är ständigt aktuellt för personalen på gymnasiesärskolan och de har god förmåga att individanpassa undervisningen på hög nivå.

Elevernas ansvar och inflytande över sin lärmiljö utspelar sig på flera nivåer. Dels kontinuerligt i undervisningen i dialog med respektive undervisande lärare, men också under schemalagd mentorstid en gång per vecka. Under mentorstiden diskuteras studiesituationen för klassen men även värdegrundsfrågor såsom alla människors lika värde och civillurage.

Vid elevrådsmöten ansvarar rektor för att leda och föra en dialog med klassrepresentanter. Elevrådet är en viktig del i att elevernas inflytande tas tillvara och att de även får ta ansvar för sina studier. I skolenhet Magnes elevråd deltar rektor tillsammans med elever från gymnasiesärskolans nationella program samt elever från fordonsprogrammet och industriprogrammet. I elevrådet diskuteras aktuella frågor kring studier, trivsel och andra aktuella händelser samt ordningsregler och likabehandlingsplan förankras via elevrådsrepresentanterna till samtliga elever vid skolenheten. Civillurage och trygghet har varit ett tema som elevrådet arbetat kring, att stå upp för varandra och säga ifrån vid kränkningar eller andra negativa incidenter som inte är i linje med skolans värdegrund. När det gäller trygghet har vi utgått från elevenkäter och diskuterat olika aspekter för trygghet och att det är viktigt att kunna känna sig trygg i skolan.

Verksamhetens genomsyras även av en aktiv dialog mellan elev, hem och skola där samtliga känner sig delaktiga och har inflytande. Diskussioner kring hur samhället fungerar och vad som förväntas av eleverna i vuxenlivet är också några av byggstenarna i verksamheten inför tiden efter gymnasiet.

Förslag:

Fördjupa arbetet kring kontinuerliga utvärderingar av undervisningsavsnitt ger möjlighet för lärare att upptäcka om eleverna upplevt att de utvecklat sitt lärande och lärt sig något nytt. Utvärdering kan exempelvis ske i form av självbedömning eller återkoppling i dialog med klasskamrat och lärare. Loggbok är också ett bra verktyg där eleven kan utveckla sitt eget ansvar för lärandet. Reflektionen sker lämpligen genom passande frågor som sammanställts för den specifika utvärderingen i fråga.

3.2 Tydligare och mer enhetlig dokumentation genom att fördjupa det kollegiala lärandet

Dokumentationen är viktig för att regelbundet kunna stämma av att vi är på rätt väg. I utvecklingssamtalen som ska ske minst en gång per termin får elev och vårdnadshavare i dialog med mentor en samlad information om kunskapsutveckling och studiesituation. Utvecklingssamtalen genomförs med elevens individuella studieplan (IUP) som grund. Utvecklingssamtalen är framåtsyftande och handlar om hur eleven bäst kan stödjas och vilka eventuella insatser som kan behövas. Informationen som ges vid utvecklingssamtalen är även tillbakablickande då den utgår från utvärdering som gjorts kring elevens utveckling under terminen. I dialog mellan elev och lärare görs den formativa bedömningen.

Förslag:

Ett viktigt steg i att utveckla bedömning är att tolka kunskapskrav och kravnivåer tillsammans med kollegor. Det resulterar i säkrare bedömningar. Genom en kvalitativ dialog kan skolans insatser formuleras och konkretiseras så att det gynnar den enskilda elevens utveckling. Det kan exempelvis

handla om förändringar och anpassningar i undervisningen eller stödinsatser av annat slag. Mycket i gymnasiesärskolans verksamhet handlar om att prova sig fram till vilka verktyg och metoder som passar just den enskilda eleven. Kunskapen måste få ta form genom praktisk handling. Frågor som man exempelvis kan ställa är: Hur planerar jag/vi vår undervisning för att på bästa sätt uppfylla kunskapskraven? Hur sker återkoppling? Hur använder jag/vi den återkoppling vi får? och Vilka strategier eller bedömningsmetoder passar oss och våra elever?

3.3 Kunskaper

Ett övergripande mål för undervisningen på Gymnasiesärskolan är att skapa en god lärmiljö. Utmaningen för pedagogerna har varit att skapa förutsättningar för att frambringa delaktighet och lärande för varje enskild elev. Eftersom dialogen mellan lärare och klassassistenter är god möjliggörs det att hålla hög kvalitet på undervisningen och att skapa tydliga strukturer för lärandet. En konkret och strukturerad undervisning med många inslag av repetition är nyckel till att eleverna vid särskolan har hög måluppfyllelse. Den enskilda elevens behov och förutsättningar står i centrum för att målen nås och i lärandet fyller IUP en viktig funktion för att elevens kunskaper ska utvecklas. Individualisering och formativa bedömning är andra viktiga delar för att eleverna utvecklas såväl kunskapsmässigt som socialt på Gymnasiesärskolan i Piteå Kommun.

Den skriftliga individuella utvecklingsplanen bygger på lärarens kontinuerliga dokumentation och bedömning av elevens kunskapsutveckling utifrån läroplanen. I det arbetet använder vi även Skolverkets blankett för den framåtsyftande planeringen där följande frågeställningar ligger till grund:

- Var är vi? Redovisas muntligt av lärare vid utvecklingssamtalet tillsammans med elev och vårdnadshavare.
- Vart ska vi? I samråd med elev och vårdnadshavare dokumenteras överenskomna utvecklingsområden.
- Hur gör vi? Överenskomna gemensamma beslut dokumenteras här av läraren.
- Hur gick det? En avstämning och utvärdering görs av tidigare Överenskommelser.

Med framåtsyftande planering avser vi hur man på bästa sätt ska planera arbetet för att nå läroplanens mål och kunskapskrav. Givetvis måste de föreslagna målsättningarna vara realistiska och meningsfulla så att förutsättningar ges för att nå nästa utvecklingssteg.

Utifrån att eleverna undervisas i smågrupper och att undervisningen är på fyra år är förutsättningarna goda för eleverna att nå sina mål. De är bättre förberedda inför vuxenlivet såväl när det gäller yrkesval som att eventuellt klara av ett eget boende. All personal är utbildad i ett lågaffektivt förhållningssätt och det skapar en mycket god arbetsmiljö för såväl elever som personal. Lärandet för eleverna knyts ofta samman med praktiska inslag och social kompetens. Även rörelse och motion genomsyrar verksamheten och är en viktig del i

undervisningen. Diskussioner och kunskap kring livsstilsfrågor är också ett naturligt inslag i verksamheten.

På nationella programmet genomförs kontinuerlig kartläggning i matematik, svenska och engelska vilket innebär att elevernas kunskapsnivå kan mötas och det bidrar till att undervisningen är kvalitativ och givande för eleven. På ett formativt sätt är kartläggningen ett underlag för planering av undervisningen.

På individuella programmet arbetar personalen med digitala verktyg vilket bidrar till elevutveckling och ökad måluppfyllelse för eleverna. Dator och Ipad har varit viktiga lärverktyg i undervisningen där eleverna bland annat har skapat animerad film, dramatiserat sånger och sagor samt spelat in en dockteater. Dokumentationen har visat sig vara ett bra sätt för eleverna att skapa minnen och upplevelser. De vill gärna se och lyssna till sina alster flera gånger om och repetition är gynnsamt för eleverna. De digitala verktygen bidrar även till att dialogen med vårdnadshavare och skola stärks. Detta genom att elev och förälder eller god man tar del av skoldagens innehåll och upplevelser genom digitala verktyg som är anpassade som kommunikationsstöd.

Förslag:

Målsättningen är att ovanstående arbetsätt ska fördjupas dels i det kollegiala arbetslaget samt i dialog med elev och vårdnadshavare och därmed på sikt kunna leda till högre måluppfyllelse.

3.4 Övergången mellan skola och arbetsliv

Kärnan i gymnasiesärskolans utbildning är betydligt bredare än att förbereda eleverna för vidare studier eller ett yrkesliv. Skollagen är tydlig med att eleverna på gymnasiesärskolan även får en god grund för att aktivt kunna delta i samhället och att utbildningen ska bidra till personlig utveckling. I syfte att uppnå detta mål för eleverna så arbetar rektor, syv, lärare och assistenter med att stärka eleverna och arbeta för att Strömbäckaskolans fyraåriga utbildning blir en god språngbräda för elevens framtida vuxenliv. Förutom kärnverksamheten i skolan är elevens arbetsplatsförlagda utbildning (APL) på minst 22 veckor oerhört betydelsefull för framtida yrkesval. I huvudsak ansvarar mentor för att ordna APL-platser, ibland hjälper SYV till med praktikplatser och tillsammans med eleverna sker diskussioner kring framtida intresse för olika yrken.

När det gäller elevernas programval till gymnasiesärskolan så är Öppet Hus arrangemanget en del i detta val. Under Öppet Hus kan eleven tillsammans med vårdnadshavare besöka verksamheten och ta del av information från lärarna om olika programval samt uppleva studiemiljön på gymnasiesärskolan. Ytterligare ett led i att eleven ska kunna matcha sitt gymnasieval är att under 2019 genomfördes en nätverksträff mellan undervisande lärare på gymnasiesärskolan och grundsärskolan samt rektorer på båda skolenheterna. Där diskuterades bland annat övergången från grundsärskolan till gymnasiesärskolan i syfte att stärka samarbetet mellan de två olika skolformerna och se till att övergången för eleverna till gymnasiet ska bli så bra som möjligt.

Eleverna vid både individuella- och nationella programmet har ett utslussningsmöte sista terminen och där deltar elev, vårdnadshavare, mentor samt skolans studie- och yrkesvägledare samt även representanter från LSS och kommunen. Vid behov finns också Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen representerade. Syftet med mötet är att planera framtiden för eleven och som underlag till mottagande myndigheter skriver undervisande lärare ett pedagogiskt underlag.

Det sker även kontinuerliga möten mellan SYV och elev samt dess vårdnadshavare. Det kan handla om information och dialog kring yrken, studier, aktivitetsersättning och CSN. SYV kan även hjälpa till med ansökan om ferieplats och studiebesök till daglig verksamhet för de elever som berörs.

En del i att vara delaktig i samhällslivet innebär att skapa kontakter utanför skolans värld och ge förutsättningar för att eleverna ska känna sig trygga med nya miljöer. Studiebesök vid olika arbetsplatser är en viktig del i arbetet med övergången mellan skola och arbetsliv. Det innebär att elever förbereder frågor till olika yrkeskategorier och genomför intervjuer vid studiebesöket samt att eleven får en insikt och intresse kring ett framtida yrkesval.

Under läsåret 20/21 har ett samarbete inletts mellan Gymnasiesärskolans Handels- och Administrationsprogram och ICA Kvantum. Det innebär att elever i årskurs ett är en förmiddag i veckan är tillsammans med pedagoger från särskolan och praktiserar på ICA i Piteå.

Förslag:

I det systematiska kvalitetsarbetet är fokusområdet från och med läsåret 21/22, att utveckla samarbetet med företag kring APL och framförallt med Piteå kommun och dess kommunala bolag. Vi ser idag ett hinder i att alltför få inom Piteå kommun och dess kommunala bolag tar emot APL-elever från gymnasiesärskolan. Detta beror till stor del på att Piteå kommun och bolagen inte erbjuder handledning vilket är extra viktigt för elever vid gymnasiesärskolan. En kvalitativ handledning är nödvändig och det är viktigt att Piteå Kommun och dess bolag som offentliga arbetsgivare, tar emot APL- elever från Gymnasiesärskolan eftersom det är en viktig pusselbit för kommunen att bära ett samhällsansvar.

4. Underlag för kvalitetsuppföljning

	Kommunala målområden	Nationella målområden	Kvalitativt underlag	Kvantitativt underlag
Livsmiljö demokrati och öppenhet	Livsmiljö Samhällsbyggnad ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet	Ansvar och inflytande Normer och värden	Strukturerade dialoger lärare-elev Elevers självutvärderingar, loggböcker	Elevenkät

	<p>I Piteå utgör kulturen en drivkraft för demokrati, tillväxt och samhällsutveckling</p> <p>Demokrati och öppenhet Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund Service och bemötande utformas jämställt i kommunens alla verksamheter</p>	<p>Inflytande genom samråd, inflytande på arbetsformer</p> <p>Att kunna göra etiska ställningstaganden grundade på mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar.</p> <p>Motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling</p> <p>Kunna visa respekt och hänsyn till såväl personal som andra elever, till miljö och till den gemensamma arbetsmiljön.</p>		
<p>Utbildning arbete och näringsliv</p>	<p>Piteå ska erbjuda goda förutsättningar för ett livslångt lärande</p>	<p>Kunskaper och utveckling</p> <p>Kvaliteten i övergången mellan skola och arbetsliv?</p> <p>Utvärdering och bedömning</p>	<p>Lärares dokumentation med stöd av kartläggning – ”Målet i sikte”</p> <p>Kvalitativa dokumenterade dialoger kring elevers kunskapsutveckling mot målen.</p> <p>Löpande uppföljning av verksamheten</p>	<p>Elevenkät</p> <p>Andel elever som gjort APL</p> <p>Hur många elever har haft en direkt övergång från skola till arbetsliv?</p>

			och analys av resultat i förhållande till de nationella målen	
		Omvärld- och utbildningsval	Lärares och Studie- och yrkesvägledares dokumentation och analys	Elevenkät (frågor som rör APL)
Barn och unga	Barn och unga har en trygg och utvecklande uppväxt och använder inte alkohol eller andra droger Förebygga drogmissbruk	Hälsa Trygghet och studiero Närvaro Samverkan mellan hem och skola Övergång och samverkan Övergång från grundskola till gymnasieskola?	Rektor- och lärares analys utifrån underlag från verksamheten Utvecklings-samtal kring elevers IUP (Individuella utvecklingsplan) Digitala verktyg som kommunikations-stöd Rektor- och lärares analys utifrån underlag från verksamheten	Elevenkät Tillbuds-rapportering Kränkings-ärenden Frånvarostatistik